

РІК ВИДАННЯ
XXXVI

№ 36 (1019)

17 ГРУДНЯ

1970 р.

Ціна 2 коп.

НА КРИЛАХ МРІЇ

Три роки минуло відтоді, як прийшла до Одеси симпатична і життєрадісна дівчина — Ліна Бондаренко. Успішно склавши вступні іспити, поступила на перший курс філологічного факультету, — пішла за покликом свого серця, по шляху своєї мрії.

Перші лекції, перші доручення, перші враження. Незабаром обрали комсоргом групи. Але Ліна не розгубилася — наполегливо навчалася і не менш наполегливо ставилася до громадської роботи.

Сумлінність у навчанні і глибоке розуміння громадського обов'язку — ось що допомогло завоювати авторитет у товаришів. Вимогливості Ліні не позичати. Вона вимоглива не лише до себе, а й до товаришів. Питання навчання кожного комсомольця, питання дисципліни — завжди у полі зору комсомольського вожака.

Вона вимоглива не лише до себе, а й до товаришів. Питання навчання кожного комсомольця, питання дисципліни — завжди у полі зору комсомольського вожака.

І ось нині перша група IV курсу українського відділення філфаку — найкраща в університеті. Зовсім не за горами зимова сесія, і весь курс впевнений, що кожен складе іспити та заліки на «відмінно» і «добре». Адже у групі немає навіть «трієчників». Хтось відстав з тієї чи іншої дисципліни — товариш поруч, завжди допоможе. Міцна дружба — характерна риса групи.

«Ми стоїмо біля будинку філологічного факультету. Ранкове повітря ласкаво торкає волосся, обличчя Ліни прикрашає посмішка — зовсім несхожа вона зараз на ту дівчину, якою вперше переступила поріг факультету... Де й поділись її невпевненість та сором'язливість!

До дзвоника, що мусить сповістити про початок лекцій — лічені хвилини. Я запитую: — Ліна, яким ти вбачаєш своє майбутнє?

І вона відповідає: — Мое майбутнє визначилось тут — в стінах університету. І

Вона вимоглива не лише до себе, а й до товаришів. Питання навчання кожного комсомольця, питання дисципліни — завжди у полі зору комсомольського вожака.

я, здається, буду найщасливішою, коли через два роки отримаю диплом вчителя і зайду в шкільний клас на свій перший урок...

А. БАБАКОВ,
кореспондент газети
«За наукові кадри».

ВІДКРИТТЯ КІНОЛЕКТОРІЮ

22 грудня ц. р. о 19-й год. в ауд. № 61 відбудеться відкриття кінолекторію радянсько-французької дружки.

В ПАРТКОМІ ОДУ

Нещодавно відбулося засідання партійного комітету університету, який розглянув такі питання: «Про роботу кафедри наукового комунізму по виконанню постанови ЦК КПРС «Про завдання по дальшому розвитку суспільних наук і підвищенню їх ролі в комуністичному будівництві»; «Про роботу партбюро факультету романо-германської філології по підборі, розстановці і вихованню кадрів».

З першого питання порядку денного виступив зав. кафедри наукового комунізму доцент Д. М. Щербаков. Обговоривши його доповідь, партком констатував, що кафедра провела значну роботу по виконанню постанови ЦК КПРС «Про завдання по дальшому розвитку суспільних наук і підвищенню їх ролі в комуністичному будівництві». Рівень читання курсів та ведення практичних занять в основному відповідає вимогам програми та учбового плану. Викладачі кафедри досліджують актуальні проблеми комуністичного виховання трудящих. Кафедра здійснює значну громадсько-політичну роботу серед трудящих міста та області, провадить значну роботу по координації наукової роботи кафедр наукового комунізму вузів півдня України.

Разом з тим в роботі кафедри є недоліки. Вона приділяє недостатню увагу питанням підвищення лекційної майстерності викладачів, не завжди контролює самостійну роботу студентів. В учбовому процесі недостатньо враховується специфіка факультетів.

Тематика наукових досліджень не завжди відповідає профілю кафедри. Недостатньо здійснюється робота по підготовці кадрів через аспірантуру. Кафедра слабку увагу приділяє роботі студентських наукових гуртків. Кафедра, як опорна, не завжди надає достатню методичну допомогу вузам півдня України.

З другого питання порядку денного виступила секретар партбюро факультету РГФ доцент М. П. Мудесіті. Обговоривши її доповідь, партком відзначив, що партбюро, деканат, кафедри факультету за останні роки провели відповідну роботу по підборі, розстановці і вихованню педагогічних кадрів. Кафедри іспанської, французької мов, зарубіжної літератури, англійської філології поповнились здібними випускниками, які успішно виконують учбову навантаження. Проте в діяльності партбюро

і деканату факультету романо-германської філології по підборі, розстановці і вихованню кадрів є істотні недоліки. Тривалий час кадрові питання вирішувались без врахування політичних і ділових якостей осіб, які рекомендувались на ту чи іншу посаду. Одноособово вирішення кадрових питань допускаються і нині.

Відсутній достатній контроль за науковою та учбовою діяльністю кафедр і окремих викладачів.

Партійне бюро і деканат слабо і не конкретно контролювали наукову діяльність кафедр і окремих викладачів (Новиков, Ференс та ін.). На низькому рівні прова-

диться наукова і учбово-методична робота.

На факультеті мало викладачів з ученими ступенями. Так, з 120 викладачів факультету тільки 21 кандидат наук, що складає 17,5 процентів.

Звіти про виконання наукових робіт ведуться формально. Мало приділяється уваги згуртуванню колективу факультету на діловій, принциповій основі. Все це негативно позначається на учбовій та виховній роботі на факультеті.

З обговорених питань партком прийняв постанову, спрямовану на усунення виявлених недоліків.

В комітеті комсомолу

Відбулося засідання комітету ЛКСМУ університету, на якому було розглянуто питання: «Про підсумки передплати на комсомольські видання»; «Про роботу студентського клубу по естетичному вихованню юнаків та дівчат і про підготовку до огляду художньої самодіяльності»; «Про роботу комсомольських організацій факультетів по підготовці до зимової екзаменаційної сесії».

З першого питання з інформацією виступив заступник секретаря комітету ЛКСМУ Володимир Матковський. Він відзначив хорошу роботу по передплаті на історичному, юридичному та хімічному факультетах. Вони зайняли відповідно I, II, III місця. Секретарі комсомольських організацій цих факультетів В. Глебов, В. Шибуняев, А. Бинько, а також відповідальні за передплату на цих факультетах нагороджені грамотами комітету ЛКСМУ. За підсумками передплати незадовільно попрацювали бюро комсомольських організацій фізичного (секретар В. Комарчев), механіко-математичного (секретар В. Прохорова), філологічного (В. Козак) факультетів.

З другого питання порядку денного виступили член бюро коміте-

ту ЛКСМУ М. Миронов та Є. Чельницький. В процесі обговорення питання звернуто увагу на недостатню роботу комсомольських організацій факультетів (фізичного, юридичного, біологічного, геолого-географічного) по підготовці до огляду художньої самодіяльності. Розроблено конкретні заходи по виправленню становища.

Заслухавши інформацію члена бюро комітету ЛКСМУ В. Попкова про роботу комсомольських організацій факультетів по підготовці до зимової екзаменаційної сесії, комітет комсомолу відзначив задовільну роботу в цьому напрямку на філологічному, історичному, юридичному, хімічному факультетах. Тут проведена значна робота по ліквідації академзаборгованості студентами. Однак на окремих факультетах недостатньо ведеться робота по зміцненню трудової дисципліни серед студентів, що призводить до зниження усвідомленості. Це стосується біологічного, фізичного та інших факультетів.

Комітет ЛКСМУ університету розробив конкретні заходи по зміцненню трудової дисципліни і підвищенню успішності студентів.

Актуальна тема

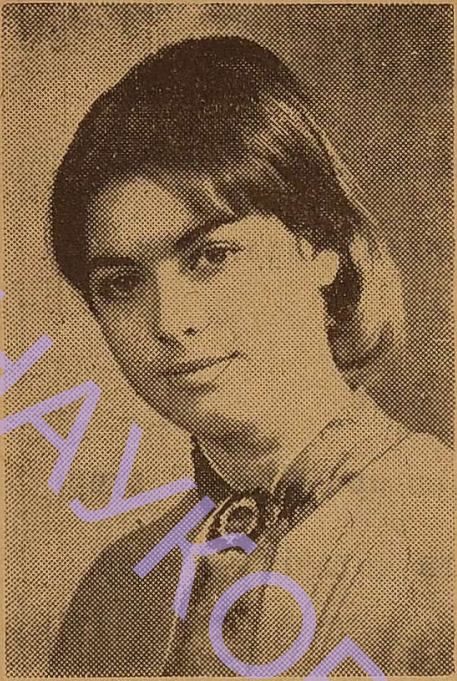
10 грудня ц. р. в Ленінській аудиторії відбулось чергове заняття школи молодого комуніста і комсомольського активу університету. Його тема — «Основні напрямки ідеологічної роботи партії на сучасному етапі». Заняття провела секретар Міського комітету партії Т. А. Овчаренко.

Слухачі з великою увагою прослухали доповідь Т. А.

Овчаренко. У ній знайшли відображення головні завдання ідеологічної роботи напередодні XXIV з'їзду КПРС, її найбільш ефективні форми і методи в умовах вищої школи.

Після доповіді зав'язалася цікава розмова про шляхи ідейно-виховної роботи студентів.

С. АПАТОВ,
доцент.

Олена Прісняк, яку ви бачите на фото, навчається на IV курсі хімічного факультету. Наполегливість в оволодінні знаннями принесла їй успіх — дівчина навчається на «відмінно».

Олена — член бюро факультетської комсомольської організації, вона відповідає за роботу студентського наукового товариства.

НА ФОТО М. Атаманова Олена ПРІСНЯК.

ЦІКАВІ ЗАХОДИ

Хочеться розповісти про організацію на факультеті цікавих, на мій погляд, заходів. Ініціаторами їх проведення є не лише бюро комсомольської організації, але й партбюро. Так, нещодавно відбулась цікава зустріч письменника Ю. Усиченка з студентами факультету. На цій зустрічі Ю. Усиченко розповів історію написання своїх творів, поділився планами на майбутнє. Хіміків, безумовно, зацікавила творча лабораторія письменника (адже серед студентів факультету є чимало початкуючих поетів, прозаїків). І Ю. Усиченко ледве встигав відповідати на запитання...

З інтересом проходять загальноуніверситетські політінформації, на яких виступають вчені тих чи інших галузей знань. Особливо запам'яталась зустріч хіміків з деканом філологічного факультету І. М. Дузем, який розповів про принципи партійності в літературі.

Цікаві заходи плануємо здійснити разом зі студентами радіотехнічного факультету політехнічного інституту. Причому, ми не думаємо, що зв'язки з політехніками обмежаться лише культур-

ними заходами, організацією і проведенням спільних вечорів відпочинку.

Можливо, ми організуємо змагання на кращу академгрупу, студентську наукову роботу, влаштуватимемо спортивні зустрічі.

На факультеті організується лекторська група з числа студентів, які проводитимуть на заводах, фабриках лекції, організуватимуть вечори на антирелігійні теми з застосуванням хімічних дослідів.

Чимало студентів виявило бажання вести хімічні гуртки в школах. Л. Івашкевич, А. Яворська вже проводять цю роботу.

А. БЕНЬКО,
секретар бюро
комсомольської організації
факультету.

ІНІЦІАТОРИ ДРУЖБИ

Студенти-хіміки університету налагодили міцні зв'язки зі студентами радіотехнічного факультету політехнічного інституту. Ініціатором дружби є комсомольці хіміфаку ОДУ. Дружба, звичайно, приносить користь. Так, ми провели спільний «Вогник», на якому студенти обговорювали питання навчання, громадської роботи на факультетах, обмінювались досвідом комсомольської роботи. Було також організовано концерт силами учасників зустрічі.

Ми плануємо і в майбутньому такі зустрічі за чашкою кави, зокрема, відсвяткуємо разом Новий рік, День радиста, День хіміка.

Будемо влаштовувати спільні культпоходи, організувати спортивні змагання.

А. КАРБІНЮК,
студентка радіотехнічного
факультету ОПІ.

В ЦЕНТРІ УВАГИ— ПІДГОТОВКА ДО СЕСІЇ

Наближається екзаменаційна сесія — відповідальна пора в житті студента. І, звичайно, кожен хоче скласти іспити та заліки якнайкраще.

Не секрет, що результати залежать від систематичності і наполегливості студента в оволодінні знаннями протягом семестру. Проте є й такі, що забувають про свій основний обов'язок — навчання.

Нам доводиться суворо контролювати і стан дисципліни студентів. На факультеті успішно працює група народного контролю. З ініціативи бюро комсомольської організації проводяться тижні дисципліни, протягом яких виводяться, так би мовити, на чисту воду прогульники та ледарі. До них вживаємо рішучих заходів, їх поведінку обговорюємо на курсових зборах. Так, нерегулярно відвідували лекції та практичні заняття студент II курсу В. Киданчук, студентка III курсу

Є. Усова, студент IV курсу В. Виноградов. Бюро комсомольської організації обговорило їх поведінку, нагадало, що відвідування занять вплине на результати сесії. Ці товариші нині поліпшили дисципліну.

Значну роль в зміцненні дисципліни відіграє газета «Комсомольський прожектор». На IV курсі, наприклад, з 35 чол. на лекціях під час однієї перевірки не були присутні 20. Довелось декого покритикувати в газеті. Нині тут відвідування поліпшилось.

Питання підготовки до сесії зараз в центрі уваги курсових комсомольських організацій. Особлива увага звертається на допомогу в оволодінні програмовим матеріалом тим студентам, які виявляють слабкі знання.

Н. РОЗКАЗОВА,
студентка IV курсу
хімічного факультету,
член бюро комсомольської
організації.

ЖОДНОГО ВІДСТАЮЧОГО— ПОРУЧ

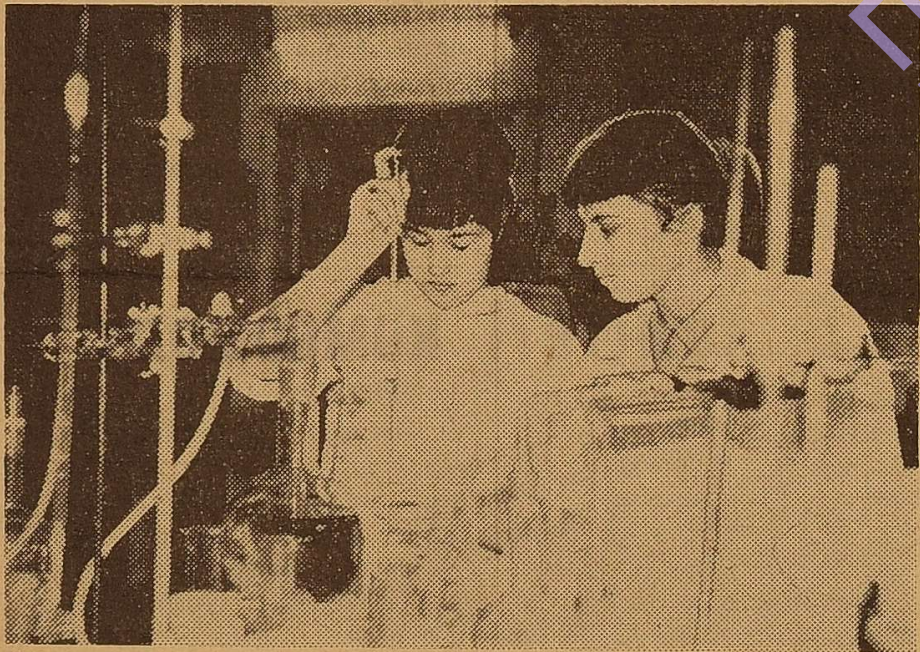
Швидко лине час. Здається лише недавно ми переступили поріг університету. Тепер позаду — чотири сесії. Трохи сором'язливими були О. Кобзарєва, Н. Чивирьова, Ю. Городенцев, В. Гельгольдт. Та з перших днів вони сіли за книгу, акуратно відвідували заняття. Не було жодного випадку, щоб хто-небудь з цих студентів хоча б раз запізнився на лекцію чи семінар, або ж не підготувався до занять. Зараз ці студенти — відмінники навчання. Незабаром — зимова сесія. Віряться, що і її ці студенти складуть на «відмінно».

Як правило, ті студенти, які добре навчаються, сумлінно виконують і комсомольські дору-

чення. Це Т. Ульянова, Н. Чепурис, Л. Карпенко, К. Годловська, Т. Андроннікова.

Курсове бюро комсомольської організації узагальнило результати навчання студентів. Ми виявили тих, хто добре навчається, хто посередньо, а хто й шкутильгає. І наше завдання — допомогти відстаючим. Наш девіз — «Жодного відстаючого поруч!». У цьому велика роль належить відмінникам навчання. Це їх основне комсомольське доручення. І як вони з ним впораються — покаже сесія.

С. КОТЛЯР,
комсорг третього курсу
хімічного факультету.

В лабораторії хімічної технології.

Фото М. АТАМАНОВА.

...Я вічно буду жити

В липні минулого року студенти нині другого курсу філологічного факультету університету перебували на фольклорній практиці під керівництвом доцента П. Т. Маркушевського. Першкурсники відвідали і близько познайомились з рідними місцями славетних українських письменників — Лесі Українки, Івана Франка, Марка Черемшини та ін. Враженнями від знайомства з рідними місцями відомої української поетеси Лесі Українки, з людьми, які знають факти із переказів про життя Лесі Українки, і ділиться студент третього курсу українського відділення Микола Плосконос.

25 лютого 1971 року минає 100 років відтоді, коли у місті Новгород-Волинську в сім'ї голови з'їзду мирових посередників Петра Антоновича Косача народилася майбутня перлина українського художнього слова, славетна письменниця-класик Леся Українка.

Зустрічі з місцями, де жила, ходила поетеса студенти чекали з нетерпінням. І ось село Скулині, за 5—6 кілометрів від якого розкинулось урочище «Лісова пісня». Якоюсь непевною ходою ми ступаємо по священній для нас землі, немов болячись розтоптати ту красу природи, яку Леся Українка оспівала в незгасаній драмі-феєрії. Ось і кришиця, яка від часу значно розширилася. А над нею одиноко стоїть верба-пам'ятник лісовій красуні Мавці. Більше в урочищі верб немає...

Стоять величаво дуби, під якими любили відпочивати дядько Лев з Лесею. Зовсім поряд зеленіють пам'ятні дубки, посаджені М. Рильським, Кос-Анатольським та іншими відвідувачами урочища в день 50-річчя з дня смерті Л. Українки.

Доцаний настил веде до тиховодного озера «з чистим плесом посередині». Мимоволі згадуються рядки, якими Леся Українка описала колишнє урочище Нечіміне (тепер «Лісова пісня»).

Прямо на густій траві посідали круг жителя с. Скулині т. Сма-

ля. З його розповідей відкривається ще одна, до цього невідома нам сторінка з життя Косачів...

— Лев у сім'ї був найстаршим, то він і перший одружився. Роботящий, до всього прикладав руки, на яких трималось усе господарство. Не до пари взяв собі дружину, яка любила солодко поспати, весело погуляти, причепуритись. Незлагоди в сім'ї, часті суперечки мало не призвели до загибелі Левка.

...Ми сидимо тихо-тихо, ніхто навіть не поворухнеться. А дід все розповідає, розповідає. Перед нами постає і суворий батько Лесі, і сама Леся — хвороблива, тендітна, до безтями закохана в чарівну природу. Потім дід Смаль запрошує нас до «Лесиноного озера».

Ось і розкинулось перед нами широке, чисте плесо озера. Яка краса! Якимось тут і таємниче і хороше. Невже тут дійсно ступала Лесина нога, не вже її очі бачили оце тиховодне озеро?! Яке щастя побувати тут!

...Ідемо в село Колодяжне, де пройшли дитячі та юнацькі роки поетеси. Воно невеличке, тихе. Знову зустрічі, знову враження. Оглядаємо садибу, уквітчані квітами, зеленню. В будиночку тепер музей Лесі Українки.

...Заходимо до музею. Вітальня, де поетеса приймала гостей. Посеред вітальні круглий стіл, на якому — фарфорова ваза. У кутку — роаяль (раніше був у Київському музеї, потім його передали у село Колодяжне). На роаялі стоїть бюст її вчителя Тараса Григоровича Шевченка.

Оглянули і спальню. Це зовсім невеличка кімната з різьбленим дерев'яним диваном. У кутку — овальне прюмо, поруч — етажерка з книгами, портрет Павла Грабовського, на столі рукописи...

Жителі села Колодяжного розповідають, що колись брат Лесі — Микола — продав обидва будинки, а вже потім держава відкупила садибу. Пізніше тут було створено музей.

У 1964 році відвідав Україну Юрій, син Миколи Косача, який

живе нині в Америці, в м. Нью-Йорку. Відомий редактор, талановитий газетяр, племінник Лесі Українки побував, зокрема, у Києві, Полтаві. Приїжджав і в село Колодяжне. А вже пізніше він надіслав музею з дарчим написом збірку віршів «Золоті ворота», видану українською мовою, — враження від цікавих зустрічей на Україні.

Шанує український народ свою улюблену дочку. Шанують Лесю Українку народи усіх радянських республік, усіх слов'янських країн, на всіх куточках земної кулі. Вірна послідовниця традицій Тараса Григоровича Шевченка, вона підхопила прапор боротьби за щастя, справедливість і свободу гноблених народів. Залишивши глибокий слід в українській літературі, Леся Українка вмерла тілом, але не душою:

— Ні, я жива, я вічно
буду жити.
Я в серці маю те,
що не вмирає!

Микола ПЛОСКОНОС.

НА ПРИЗ ГАЗЕТИ „Радянська освіта“

З 27 листопада по 3 грудня ц. р. в приміщенні спортзалу ОДУ проводились зональні змагання серед команд спортклубів вузів УРСР з шахів на приз газети «Радянська освіта».

За право брати участь в фінальному турнірі боролись спортсмени п'яти міст України.

Шахісти Одеського держуніверситету — срібні призери минулорічної першості УРСР — виграли всі матчі і посіли перше місце.

Команда університету виступала в такому складі: Л. Альберт, С. Берченко, Н. Траховський, А. Чорна.

Заключний етап змагань на приз газети «Радянська освіта», в яких візьмуть участь шістнадцять найсильніших команд республіки, відбудеться 1971 року в м. Києві.

НА ФІНІШІ

Змагання на першість команд вищих навчальних закладів з футболу досягли свого екватора. Більшість спортсменів вже провели половину календарних матчів.

Як же виступає команда університету? Це питання цікавить, напевне, багатьох. Результати шести ігор, проведених коман-

дою, свідчать, що виступає вона непогано. З дванадцяти можливих очок команда набрала десять. Здобуто чотири перемоги (над консерваторією — 10:1, медичним інститутом — 4:2, технологічним інститутом — 2:0 та ОБМУ — 6:3), два матчі закінчилися нічиєю (з інститутом народного господарства — 4:4 та інститутом зв'язку — 0:0). Зараз команда знаходиться на другому щабелі турнірної таблиці, поступаючись лише перед сільськогосподарським інститутом.

За кожну гру колективом забивається в середньому 4,4 м'яча і пропускається 1,5. Звідси напрашується висновок: непогано грають нападаючі, особливо Володя Грущенко та Вячеслав Шебанін.

В. КОЗЮРА.

НІЧИЙНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

В першу неділю грудня футбольна команда університету провела товариську зустріч зі спортсменами Білківки. Гра закінчилась результатом 0:0.

Студент IV курсу біофаку, першорозрядник В. ПЕТРОВ на міжфакультетських змаганнях з шахів.

Фото Ю. САВЧУКА.

Відділ веде Л. АЛЬБУРТ.

З ІСТОРІЇ ШАХІВ

* * *

Першим чемпіоном світу з шахів, який офіційно одержав це звання, був Стейніц, що переміг в 1886 р. Цукерторта.

* * *

Першою чемпіонкою світу з шахів була Віра Менчік, уродженка Росії, яка проживала за кордоном. Звання чемпіонки світу вона завоювала в 1927 р. Пізніше талановита спортсменка ще 6 разів завоювала це звання. В 1944 р. Віра Менчік трагічно загинула під час повітряного бомбардування Лондону.

* * *

Першими офіційними просмейстерами стали учасники фіналу великого міжнародного турніру в Петербурзі в 1914 р. Ласкер, Капабланка, Альохін, Тарраш та Маршалл.

* * *

Першим російським майстром з шахів був А. Д. Петров (1794—1867). Він також перший «шаховий композитор Росії».

Перший в світі шаховий відділ було введено в англійській газеті «Ліверпуль Меркюрі» в 1813 р. В Росії перший шаховий відділ засновано в 1845 р. Петровим в журналі «Ілюстрація».

* * *

Перша демонстраційна дошка використана в матчі між Стейніцем і Цукертортом в 1886 р. в Нью-Йорку.

* * *

Першим чемпіоном нашої країни з шахів був Олександр Альохін, який завоював це звання в 1920 р.

* * *

Першою чемпіонкою країни з шахів була Віра Чудова, яка отримала це звання в 1934 р.

А. ЗУБКОВ

Сенсацій не буде

(Продовж. Поч. у №№ 28, 33).

Вправа № 6

Вихідне положення, як і у вправі № 3, але підборіддя слід опустити на груди і дивитись на кінчики пальців ніг. Повторіть ті ж самі дихальні вправи.

В цих вправах увага концентрується на легенях. Йоги вважають, що таким чином легені очищаються від залишкового повітря.

ДИХАЛЬНІ ВПРАВИ НА ЗАТРИМКУ ПІСЛЯ ВДОХУ

Вправа № 7

Станьте прямо, носки і п'ятки разом, руки вільно опущені вниз, спина пряма, дивіться прямо пе-

ред собою. Дихання довільне через ніс. На одному з повних видохів затисніть великими пальцями рук крила носу, з'єднавши решту пальців разом. Лікті припідняті на рівні плечей.

Складіть рот трубочкою, різко втягніть через неї якомога більше повітря, заповнивши ним легені і рот так, щоб роздулись щокки. Опустіть підборіддя на груди, не згинаючи при цьому спину. Залишайтеся в такому положенні наскільки можливо, при цьому ведіть рівномірно про себе рахунок і намагайтесь день у день збільшувати тривалість затримки.

Підніміть голову до вихідного положення, опустіть руки і повільно видихніть через ніс.

Вправа № 8

Вихідне положення, як і у вправі № 7. Після повного видоху великими пальцями щільно заткніть вуха, середніми пальцями затисніть крила носу. Витягніть губи в трубочку. Різко втягніть повітря, заповнивши ним легені і рот так, щоб роздулись щокки. Опустіть підборіддя на груди, закрийте очі, покладіть вказівні пальці на віки. Залишайтеся в такому положенні наскільки зможете, рахуючи рівномірно про себе і збільшуючи поступово тривалість затримки.

Потім підніміть голову до вихідного положення, зніміть вказівні пальці з вік, а середні паль-

ці — з крил носу і зробіть повільний повний видох через ніс. Після цього зніміть великі пальці з вух і опустіть руки вздовж тулуба.

Обидві ці вправи збільшують внутрічерепний тиск, сприяють лікуванню гіпертонії, допомагають при запаленні гайморової і фронтальної порожнин, благотворно впливають на очне дно, розгладжують зморшки на обличчі. Вправа № 8, крім того, благотворно впливає на мембрани вух.

ГРИБА ШАКТИВАРДХАК

(вправи для зміцнення м'язів шиї і розвитку вестибулярного апарату).

Вправа № 9

Станьте прямо, носки і п'ятки разом, руки вільно опущені вниз,

спина пряма. Розслабивши м'язи шиї, зробіть різкий поворот голови вліво до відказу, потім такий самий поворот голови вправо. І так п'ять разів підряд, рахуючи поворот вліво-вправо за один раз. Поступово доведіть кількість поворотів до 25.

Вправа № 10

Вихідне положення — як і у вправі № 9. Розслабивши м'язи шиї, різко опустіть підборіддя на груди і так само різко відкиньте голову назад якомога далі. Вправу спочатку виконуйте п'ять разів і поступово доводьте до 25. Вправу легше виконувати з заплеченими очима. Плечі повинні бути нерухомі, дихання довільне через ніс.

(Далі буде).

З відряджень дальніх повернувшись...

СОЄМБО

(Продовження. Поч. у № 35)

У монголів радянська людина завжди самий бажаний і самий дорогий гість. В святковий чи буденний день монгол посадить його на почесне місце, вгостить національними стравами, що-небудь подарує. А скільки відкритого благородства в діях монголів — честі, довірливості, моральної чистоти. Монгол не буде втомлювати співрозмовника питаннями чи зайвими розмовами. Він віддає перевагу мовчанню. І в цьому є свій зміст. Для нього мовчання — моральне правило: «краще менше говорити та більше мислити», «у балакуна завжди зайнятий язик, у трудівника заняті руки».

Символом благородства і чистоти монголи вважають білий колір. Ця традиція сягає глибини віків. Відомо, наприклад, що вже в 1294 р. монголи не полювали на лебедів. Вбити білого лебедя вважалось гріхом. І сьогодні це правило теж існує. Не випадково білий колір проник у побут монголів і відобразився на житлах,

святковій одежі, на святах.

В місячному календареві білим місяцем є лютий — перший місяць нового року. Монгольський рік має 12 місяців. Проте деякі роки бувають і 13-ти місячними. У монголів місяць складається з двох півмісяців, півмісяць — з двох тижнів, а тиждень — з семи днів. Це значить, що кожний місяць дорівнює 28 дням. Звідси різниця місяців року.

В місячному календарі монголів існує 12-ти річний цикл, в

якому кожний рік носить назву якої-небудь тварини: хулгана (миша), ухер (бик), бар (тигр), тулай (засць), лу (дракон), могой (змія), мор (кінь), хон (вівця), міч (мавпа), тахна (курка), ногой (собака), гахай (свиня).

ЦАГАН-САР

Цаган-сар — монгольський Новий рік. Він символізує кінець зими і початок весни. Це свято зазнало еволюцію від релігійного до світського. З 1959 р. Цаган-сар відзначається як день пастуха, день праці й щастя.

Напередодні Нового року сучасна монгольська сім'я проща-

ється зі старим роком — бітуулег.

Прощається з роком, який минає, але по-особливому, й віруючий ламаїт. Віддаючи данину старій традиції, він слухливо йде в Гандан — у цей єдино діючий в Монголії монастир.

СУБУРГАНИ

Ми побачили їх в долині Голубого Орхона, що несе свої води до Селенги, а потім у Байкал. В долині цієї ріки в 1222 році Чингіс-хан заснував місто Каракорум, яке з 1239 року стало столицею Монголії. З опису мандрівників це місто строкастих кварталів, храмів та палаців. Один з величних палаців монгольського хана можна побачити зараз на макеті в музеї міста Улан-Батора. В архітектурному відношенні це монументальний будинок з гарним фасадом та інтер'єрами. Він загорожений кам'яною стіною з чотирма входами для хана і його дружини, для чиновників, знаті і для бідних араїв. На південному боці будівлі відтворено чудо-дерево, у підніжжі якого зображено чотири леви. Стовбур цього дерева обвивають чотири золоті змії, з пасток яких лились, ніби-то, колійсь вино, очищений кумис, медовий напиток, пиво. Чудо-дерево!

І. БАТЮК.

(Далі буде)

ХРАМ ЕРДЕНІ-ДЗУ.

Фото автора.

Літературна СТОРІНКА

Володимир БАСЮК

ДЕНЬ НАСТАЄ

День настає і сонячне проміння
Оглянути країну поспіша.
Охоплює усе немов в обійми —
До круч дніпрових з Лени, Іртиша.

Як радісно під світлом сонця жити,
І знати, що труд твій користь теж дає,
В дерзання працювати і творити
І майбутнє щастя будувати своє.

... Ніколи люд, долаючи вершину,
Ходу не буде зменшувати свою, —
Велику славу рідну Батьківщину
І прапороносця — Партію мою.

Під гору йшов,
втомився дуже
і край дороги
сів спочити —
ноги болять,
у грудях душе, —
а в вуха
наче хто кричить:
— Сидіти годі,
підіймайся,
і на гірську вершину йди!
Ніколи втомі не здавайся,
її здолати
сил знайди.
І я підвіся,
мимо волі,

й пішов,
утомі вперекір,
вперед, під гору,
йтиму доти,
аж доки не здолаю гір.
Ніщо мене тепер не спинить!
Ніякі тернові путі.
Я йду вперед!
Мене окрилить
весняний вітер у житті.

ЗИМОВІ КВІТИ

Подивись, кохана,
Як все побіліло.
Наче живим сріблом
Все зима повила.

І мені так легко
Бути поруч тебе.
І хмарки-лелеки
Шлють привіти з неба.
А безкрає небо
Загляда у очі:
В них — вся радість денна,
В них — вся тиша ночі.
Подивись навколо,
Снігом все покрито,
Лише моє серце
Для тебе одкрито.
Не страшні для нього
Ні мороз, ні вітер.
В ньому навіть взимку
Є для тебе квіти.

З БЛОКНОТУ ФОЛЬКЛОРИСТА

(ІЗ ЗАПИСІВ ДОЦЕНТА П. Т. МАРКУШЕВСЬКОГО)

ТЕРЕН, МАТИ, КОЛО ХАТИ...

Терен, мати, коло хати
В нього цвіт біленький,
А хто любить очі карі,
А я голубенькі.
А я люблю голубії
І на них дивлюся.
Брешіть, брешіть вражі люди,
Я вас не боюся.
Брешіть, вражі воріженьки,
Добрешитесь лиха,
Бо нас двоє, серце моє,
Кохаемось стиха.
Не піду я на кладочку,
Бо вона гнеться,
Ой, не піду за багача,
Нехай западеться.
Не піду я на кладочку,
Бо вона вже змита.
Ой, не піду за п'яницю,
Бо ще й буду бита.

Не піду я на кладочку,
Бо з неї владу,
Не піду я за старого,
Бо за ним пропаду.

УСІ ГОРИ ЗЕЛЕНІЮТЬ

Усі гори зеленіють,
Усі гори зеленіють,
Де багаті жито сіють.
Тільки одна гора чорна,
Тільки одна гора чорна,
Де сіяла бідна вдова.
Де сіяла, волочила,
Де сіяла, волочила,
Слізеньками примочила.
Сидить ворон, та й той криче,
Сидить ворон, та й той криче,
Чого бідна вдова плаче.
Чорна хмара наступає,
Чорна хмара наступає,
Сестра з братом розмовляє.

Ой, брате мій, соколонуку,
Ой, брате мій, соколонуку,
Прийми ж мене на зимоньку.
Сестро ж моя, перепілко,
Сестро ж моя, перепілко,
Нашо ж мені діток стілько.
В мене діток тільки троє,
В мене діток тільки троє,
А четверте сповитое.
Як будеш ти обідати,
Як будеш ти обідати,
Буду дітей гонить з хати.
Ідіть, дітки, ідіть з хати,
Ідіть, дітки, ідіть з хати,
Бо сів дядько обідати.
Ще не так дядько, як дядина,
Ще не так дядько, як дядина,
Сичить, пищить, як гадина.
Поки дядько пообідав,
Поки дядько пообідав,
Діти батька провідали.
Вставай, тату, вставай, з гробу,

Вставай, тату, вставай, з гробу,
Горе жити коло роду.
Вставай тату, вставай з ями,
Вставай, тату, вставай з ями,
Горе жити коло мамі.

Записано на Кіровоградщині
в Добровиличківському
районі.

БАБУСЮ РІДНЕНЬКА...

Бабусю рідненька,
Ти всім помагаєш,
Яке мені лихо,
Ти, може вгадаєш.
Як очі заплющу,
То так, моя ненько,
Де візьметься зразу
Козак молоденький.
Обійме рукою,
Цілує, голубить.

Записано в Одесі
від Параски Белінської.

* * *

Гоп, чук, Тетяно,
Чого в хаті погано,
Як підмажу, підведу,
Тоді буде до ладу.
Гоп, чук, Тетяно,
В тебе в хаті прибрано.
Бо підмела, підвела
І до діла привела.

Записано в Роздільнянському
районі на Одещині.

Багрицький і Одеса

Багрицький і Одеса. Ми сполу-
чаємо ці слова не тільки тому,
що вони вказують на місто, де
народився і пробув значну части-
ну свого життя видатний радян-
ський поет Едуард Багрицький,
але і тому, що Одеса багато в
дечому визначила його поетичну
долу.

В «Одесі багато світла, моря,
вітру і веселощів, і Одеса по-
винна була дати такого життєра-
дісного поета, як Багрицький», —
писав К. Паустовський.

Образи ранніх романтичних
творів Багрицького: Діделя, Тіла
Уленштігеля, Ламме Гудзака, різ-
них бродяг, розбійників, рибаків
і матросів, незважаючи на їх
іноді неросійський одяг, склались
під впливом реальних народних
характерів. В рисах цих героїв
ми знаходимо душевну щедрість
Сашка — музиканта із «Гамбрі-
нуса» Купріна, дивакуватість і
презирство до життєвих благ горь-
ківського Челкаша, плебейську
гордість катаєвського Гаврика і
гріновську святкову мрію черво-
них вітрил.

Багрицький створив в поезії
свій, неповторний образ рідного
міста:

За нами порт и говорливий
город,
Платани и акации в цвету,
Здесь ветры нам распахивают
ворот
И парус надувают на легу.
И чайкам не надо махать
крылом:
Их ветер возьмет с собой, —
Туда, где прибой летит
напролом
И плещет наперебой.

Поетичний стиль Багрицького
склався під впливом дійсності,
що оточувала поета. Потрібно
звернутись, насамперед, до людей
Одеси, відчути їх яскравий опти-
мізм, любов до жарту і влучно-
го слова, любов до життя і їх
радощів, повнокровний матеріа-
лізм та вільнолюбство, щоб зро-
зуміти реальні джерела худож-
нього стилю Багрицького. В осно-
ві його — вміння сполучати по-
чуттєву, часом гробувату, пред-
метність з найвищою романти-
кою. І це не випадково: історія
міста, його природа і традиція
схиляють до незвичайного відбит-
тя дійсності.

Надзвичайно яскраво відтворе-
ні картини дореволюційної і піс-
ляреволюційної Одеси в поемі
«Февраль».

Багрицький дуже любив море.
Під час перебування в Одесі він
був незмінним співробітником га-
зети «Моряк». Він і після пере-
їзду до Москви залишився вір-
ним морській тематиці, друкував-
ся в журналі «На вахте».

Багрицький любив море — і
по-пушкінськи елегійно і по-дов-
женківськи як джерело незвичай-
них відчуттів. Не біда, якщо при-
цьому мирне Чорне море іноді
здається йому океаном:

Кто услышит раковины пенье,
Бросит берег — и уйдет
в туман,
Даст ему покой и вдохновенье
Окруженный ветром океан...

Проте, в іншому місці виступає
реальний прообраз цієї роман-
тичної картини:

Ранним утром я уйду
с Дальницей,
Дынь возьму и хлеба в узелке,
Я сегодня не поэт Багрицкий,
Я — матрос на греческом
дубке.

Для Багрицького море — це

не лише пушкінська вільна сти-
хія, але і море трудівників, рибаків,
вантажників, тих, з якими
він заводив дружбу, відпливав
на шаланді й рибалив:

Снова иду на рыбачий труд,
К старому вновь возвращаюсь
делу...

Восени 1925 р. Багрицький пере-
їхав до Москви. Але і тут він
неодноразово повертався до одес-
ських вражень. На них побудо-
вані його видатні твори: «ТВС»,
«Последняя ночь», «Февраль».
Вони характеризуються філософ-

НА БЕРЕЗІ-КРУЧІ

Я на березі-кручі,
Де гуркочуть прибої,
Я над морем кипучим
І без тебе й з тобою.
Говір твій у прибої,
В тихих хвилях зітхання.
Море дише весною
І співає про кохання.
Синь, од краю й до краю,
Берег в ясного цвіті
Лиш тебе тут немає
Найдорожчої в світі.
Обрій, море і небо,
Сірі скелі, як шати,
І співає про тебе
Пісню чайка крилата.
Я на березі-кручі,
Сяють квітів узорі.
Білі чайки співучі
Звуть кохану до моря.

К. СТЕПКО.

ською думкою, гостротою проб-
лем, великою технічною майстер-
ністю. Але, якщо б ми запитали,
в яких віршах шукати першород-
ну душу поета, то відповіддю
був би «Юго-запад», його перша
збірка, написана на одеському
матеріалі. Там справжній Багри-
цький, там найяскравіше виявив-
ся його поетичний пафос, його
художні симпатії, там, як в
зародку, замкнені всі його улюб-
лені мотиви, до яких він ще не
раз повертався пізніше і з якими
він по суті ніколи не розлучав-
ся.

Н. БАНКОВСЬКА.

ПОПРАВКА

В газеті № 35 ц. р. в статті
«Чи потрібна латинська мова?»
В. Малахової в першій колонці
шостого абзацу треба читати так:
«Латинською мовою розмовляло
близько 2,5 тисяч років тому
плем'я...» і далі за текстом.

У цьому ж номері в статті
«П'єсу обговорюють філологи»
В. Козіурі в останньому абзаці
треба читати «...народному ар-
тисту УРСР І. Й. Твердохлібо-
ві...» і далі за текстом.

Ректорат, партком універси-
тету, деканат і партбюро біо-
логічного факультету висловлю-
ють глибоке співчуття дека-
нові факультету професорові
Ф. С. Замбриоршу з приводу
тяжкої втрати — смерті матері.